

IKAR

ALYSSA PALOMBO

SPOVEDE  
BORGIOVCOV



*Vášeň, intrigy, tajomstvá*

ALYSSA PALOMBO

SPOVEDE  
BORGIOVCOV



Preložila Miriam Ghaniová

**IKAR**



Alyssa Palombo  
THE BORGIA CONFESSIONS

Text Copyright © 2020 by Alyssa Palombo  
Published by arrangement with St. Martin's Publishing Group.

All rights reserved.

Translation © 2021 by Miriam Ghaniová  
Jacket design © 2021 by Barbara Baloghová

Cover photo © Malgorzata Maj  
Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-7897-4

*Venujem Lindsay Fowlerovej, ktorá roky počúvala  
o tomto príbehu, či už v jednej, alebo druhej podobe.  
Ďakujem ti za všetko.*

Toto dielo je vymyslené. Všetky postavy, organizácie,  
ba aj udalosti spomínané v tejto knihe sú dielom  
autorkinej fantázie.

## Prológ

# CESARE

*Rím, august 1484*

V deň, keď som sa dozvedel, aké má otec so mnou plány, mal som iba deväť rokov. V mnohých ohľadoch to bola moja prvá jasná spomienka. Pamätám si aj iné dni, ktoré som strávil v detských komnatách so súrodencami: nekonečné hry na šerm s Juanom, ktorý sa vždy šiel vyplakať našej opatrovateľke, keď prehral; malú Lucreziu, ktorá mi ukazovala všetky svoje bábičky; a lekcie, nekonečné lekcie z nekonečného množstva jazykov, ako aj z matematiky, filozofie, histórie, politiky a geografie. Tieto spomienky však nie sú také mrazivo jasné a ostré.

Od toho okamihu nabrali spomienky na detstvo novú podobu, akoby som ich videl v tmavej miestnosti. Ten deň bol prvou spomienkou mladého muža, ktorý už nebol chlapcom.

Veľa zrejme napovie aj to, že túto dôležitú informáciu som získal ľstou. Počas otcových návštev som mal vo zvyku rodičov odpočúvať. Po tom, čo nás otec prišiel pozrieť do našich komnát, kde sme sa hrali, odobral sa do jedného zo salónov v matkinom paláci, kam mu dala naservírovať jedlo, a dlho sa spolu v súkromí rozprávali. Horiac zvedavosťou dozvedieť sa, čo o mne hovoria, som ich začal potajomky odpočúvať, no sklamalo ma to: Väčšinou iba klebetili o rímskej smotánke, ktorú som nepoznal, alebo o politike Vatikánu, ktorej som ešte nerozumel. (Predsa sa mi však podarilo zistiť, že otcovi sa dostali do uší zvesti o mojom pokroku vo vzdelávaní, čo ho uspokojilo, a ja som bol na seba náležite hrdý.) V ten spomí-

naný deň som však konečne začul niečo zaujímavé. A takmer okamžite som to oľutoval. Pokúšal som sa nenápadne vykradnúť z detského krídla a sledovať rodičov, Lucrezii však vtedy nič neušlo, hoci mala len štyri roky. „Cesare!“ zvolala a vystrčila hlavu do chodby. „Kam ideš?“

„Pst,“ tíšil som ju. „Idem za otcom a matkou.“

Vyšla na chodbu. V rukách pevne zvierala jednu zo svojich bábik, ktoré nosila všade. Zlaté kučery jej voľne padali na pleciah. „Prečo?“

Vzdychol som. „Chcem počuť, aké novinky otec priniesol,“ odvetil som.

„Aj ja to chcem počuť!“ vyhrkla okamžite, očká sa jej rozžiarili. Otca bezhranične zbožňovala.

Znovu som vzdychol. Ak vezmem štvorročné dievča na niečo, čo som považoval za odvážnu špionážnu misiu, všetko sa môže pokaziť. Predsa som však svojej malej sestre nevedel nič odoprieť. „Dobre, ale musíš mi sľúbiť, že budeš ticho ako myška.“

Horlivo prikývla, kučery jej nadsakovali ako pružinky.

Chytil som ju za ruku a viedol chodbami k miestnosti, kam sa naši rodičia väčšinou zavreli. Moja matka Vannoza už nebola milenkou kardinála Borgiu – aj keď význam tohto faktu som ešte len začínal chápať – a bola vydatá za Giorgia di Croce, sekretára jeho svätosti pápeža Sixta IV. Rodičia však udržiavali láskyplný, priateľský vzťah a jednoznačne sa zhodovali vo výchove svojich detí.

Ako sme sa blížili k dverám, začul som matkin tichý hlas a o čosi hlasnejšie dunenie toho otcovho. „Už to dlhšie nevydrží,“ vravel otec.

Obrátil som sa k Lucrezii a pritisol si prst na ústa. Znovu prikývla, aby mi potvrdila svoj sľub. Prikradol som sa ešte bližšie a ona mi bola v päťach.

„... ak si myslíš, že môžeš,“ povedala matka.

„V tomto konkláve sa chcem stať pápežom, Vannoza,“ vyhlásil otec. Zaskočilo ma to, hoci nemalo. Nebol som hlú-



py a vďaka záľube v odpočúvaní som o väčšine otcových plánov vedel. Rozhodnosť a presvedčenie v jeho tóne ma prinútili uvedomiť si to oveľa hlbšie: Otec by sa mohol stať pápežom, vodcom celého kresťanského sveta, posvätnou a akousi vzdialenou osobnosťou Ríma.

Ukradomky som pozrel na Lucreziu. Veľké sivé oči vytriešľala od úžasu, no, chvalabohu, nevydala ani hláska.

„Na tento okamih som čakal celé roky,“ pokračoval otec. „Nesmiem zlyhať.“

„A čo della Rovere?“ spýtala sa matka. „Čo ak získa dost podpory na to, aby zabránil tvojmu zvoleniu?“

„Nesmiem zlyhať,“ zopakoval. „Získam della Rovereho podporovateľov na svoju stranu, nech to stojí, čo to stojí.“

„Ale predsa, ak sa...“

Zadunel hlasný, prenikavý zvuk, akoby kardinál buchol veľkou dlaňou po lakovanom stole. „Žiadne ak, Vannoza,“ vyhlásil.

„No predsa,“ namietla tichým, ale pevným hlasom. „Človek by nemal podceňovať nepriateľov, inak ho môžu zastihnúť nepripraveného.“

„Robiť si plán pre prípad zlyhania znamená priznať, že takáto možnosť jestvuje. Ak to urobíš, akoby si už prehrala,“ povedal otec ešte hlasnejšie. „Závisí od toho všetko. Všetko! Vari by si chcela pre svoje deti menej než to najlepšie?“

„Isto jestvujú aj iné spôsoby, ako im môžeš dať to, o čom si sníval, aj keby...“

„Nie!“ vyštekol. „Pre ne aj pre seba musím jednoducho uspieť. Vannoza, vieš, ako to musí byť. Stanem sa pápežom, Cesare ma bude nasledovať do cirkvi, Juan ovládne vojenskú moc Svätej stolice a Lucrezia sa vydá do najlepšej rodiny. Staneme sa prvou a najmocnejšou rodinou celého Talianska a nikto sa viac neopováži plúť na meno Borgia.“

Matka mu čosi odpovedala, no nerozumel som jej, a ani ma to nezaujímalo. V ušiach mi hlasno zvonili otcove slová. *Cesare ma bude nasledovať do cirkvi...*

Pre chlapca, ktorý rád jazdil na koni, zápasil, šermoval, ktorý hltal lekcie o vojenskej histórii ako životodarný nektár, znamenali tie slová rozsudok smrti. Vždy som miloval príbehy o veľkom rímskom dobyvateľovi Juliovi Caesarovi, svojom menovcovi. V mojich predstavách bolo najlepším povoláním pre muža stať sa vojakom, dobyvateľom. Uvedomoval som si, akú veľkú moc má otec ako člen cirkvi, no bol to úplne iný druh moci, ktorú by som si pre seba nikdy nevybral.

Okrem toho, spraviť vojaka, generála z toho slabocha Juana? To už bolo priveľa. V pochabom okamihu – keď šok, hnev a závišť dosiahli vrchol – som zatlačil do ťažkých dverí a vpadol dnu.

„Cesare,“ prekvapil sa otec.

„Otec, prosím... povedzte, že to nie je pravda!“ zvolal som. „Však ma naozaj nechcete poslať do cirkvi?“

„Hanbi sa, Cesare!“ karhala ma matka. „Počúval si za dverami? Takéto správanie je hodné nanajvýš služobníctva, nie urodzeného mladého muža!“

Nevšímal som si ju. Trest ma tak či tak neminie. Upieral som pohľad na otca, nedal som sa odbiť. „Nechcem byť kňazom, otec! Vyberte si na to Juana a mne dovoľte byť vaším generálom! Dokážem to, viem, že to dokážem!“

„Okamžite sa vráť do detskej izby, Cesare!“ naliehala matka. „Tu nemáš čo...“

Vtom otec konečne prehovoril a zastavil ju uprostred vety. „O tomto sa rozhodlo už dávno predtým, než si vôbec vedel hovoriť,“ povedal. Nehneval sa, hlas mal dokonale pokojný. Oznamoval mi prostý fakt, nebol to argument do diskusie. „Ja sa stanem pápežom a ty po mne jedného dňa prevezmeš stolec.“ Prísne na mňa hľadel. Jeho zvyčajná žoviálnosť a dobrá nálada pominuli. „Vari sa nechceš stať mužom, na ktorého sa budú ostatní obracať s prosbou o radu? Mužom, ktorý v mene svätej matky cirkvi dosiahne veľké veci? Nechceš azda pozdvihnúť meno svojej rodiny?“

Rozprával sa so mnou ako muž s mužom, nie ako muž s dieťaťom. Ešte nikdy so mnou nikto takto nehovoril. Podarilo sa mu tým utíšiť môj prudký hnev. Trochu som sa vystrel. „Chcem.“

„Dobre. Ver mi, keď vravím, že viem, čo je pre našu rodinu najlepšie.“ Do hlasu sa mu znovu vkradol náznak blahosklonnosti, ale jeho moc nado mnou nijako neoslaba. „A teraz sa vráť do detskej izby.“ Tváril sa prísne, na kratučký okamih mu však predsa len myklo kútikom pier. „A vezmi so sebou aj sestru.“

Zvrtol som sa k dverám, no Lucreziu som tam nevidel. Zrejme sa skryla. Prikývol som, obrátil sa, vyšiel z miestnosti a zavrel za sebou.

„Mama sa na teba hnevá,“ ozvala sa Lucrezia zo svojej skrýše pri stene.

„Áno, viem.“

Urobila pár krokov ku mne. „Potrestajú ťa?“

„Neviem, Crezia.“ Vykročil som smerom k našim izbám, ako mi prikázali, a sestra sa vliekla za mnou.

„Cesare,“ oslovila ma po chvíli ticha, „prečo si taký smutný? Lebo sa musíš stať kardinálom?“

„Áno, asi áno.“ Kúzlo, ktoré môj otec vyslovil, ešte celkom nevyprchalo, ale sklamanie som cítil aj naďalej. Myšlienky, ktoré mi vírili v deväťročnom mozgu, som však považoval za príliš zložité pre Lucreziu, preto som to viac nerozvíjal.

„A ja sa musím vydať?“ spýtala sa. „Takto to ocko povedal?“

„Áno.“

„Ako mama za *signora* di Croce?“

„Áno, ibaže...“ stíchol som a zamyslel sa nad sestriným osudom. „Ibaže ocko ti vyberie manželku a ty sa k nemu naskáhaš.“

Lucrezia znepokojene pretiahla anjelskú tváričku a ja som hneď olutoval, že som jej nahnal strach. „Ocko by ma nikdy nenechal odísť, alebo áno? Nechcem bývať bez neho a teba a mamy a Juana a Jofreho.“

„Si dievča, Crezia,“ odvetil som, na lepšie vysvetlenie som sa nezmohol. „Dievčatá sa majú vydať.“

Zamyslela sa nad tým. „Nemôžem si vziať teba, Cesare?“ ozvala sa dychtivo. „Od teba by som nemusela odísť!“

Neubránil som sa úškrnu, aj keď sa vo mne podivne miešalo sklamanie s hrdosťou. Moja prvá manželská ponuka. „Nie, Crezia,“ odvetil som trpezlivo. „Bratia a sestry sa nesmú sobášiť. Je to proti Božiemu zákonu. Okrem toho,“ dodal som, „ak mám byť kardinálom, nemôžem si vziať nikoho.“

Premýšľala nad tým a sústredene sa pri tom mračila. Vtom jej znovu čosi napadlo a radosť jej rozžiarila tvár. „Mohli by sme sa vymeniť!“ vyhlásila víťazoslávne. „Ja budem kardinálom namiesto teba a ty sa môžeš oženiť.“

Nahlas som sa zasmial, sklonil sa k nej a objal ju. „Ach, sestrička. Ženy sa nemôžu stať kardinálmi. Musia to byť muži ako náš otec.“ Pevne som ju stisol. „Ale som si istý, že keby sa to dalo, si dosť bystrá na to, aby si sa stala kardinálom.“

Lucrezia mi objatie bezvýhradne opätovala. „Lúbim ťa, Cesare,“ povedala mi do ucha. „Nechcem, aby si odišiel.“

Odtiahol som sa, aby som jej videl do tváre. So všetkou sebadôverou a namyslenosťou privilegovaného mladého muža som jej sľúbil niečo, čo ma nemilosrdne mávalo celé nasledujúce roky. „Nikdy nedovolím, aby ťa poslali preč,“ vyhlásil som. „Či už s manželom, alebo bez neho. Prisahám pri samotnej Panne Márii.“

Lucrezia bola už v tom veku veľmi pobožné dieťa. Pri mojej prísaha vytreštila oči. „Tak sa k nej musíme pomodliť, Cesare,“ zašepkala takmer bojzливо. „Pomodlime sa k nej, nech nikdy nedopustí, aby sa naše cesty rozišli.“

Chytila ma za ruku a odtiahla do malej kaplnky v paláci. Vnútri sa zviezla na koléná, prežehnala sa, pevne zavrela oči a úprimne sa modlila. Ja som si kľakol vedľa nej, dojatý jej vrúcnu oddanosťou, a pokúsil som sa modliť tiež.

*Bože, svätá matka Mária, ktokoľvek ma počuje... pomôžte mi splniť sľub, ktorý som dal sestre. A, prosím, pokúste sa*

*primať otca, aby si to rozmyslel. Niežby som vám nechcel slúžiť, dodal som rýchlo zo strachu, že by som sa dotkol niekoho svätého na výsostiach. Lepší by som však bol ako vojak, vodca armád vo vašom mene.*

Nenapadlo mi už nič, čo by som mohol dodať, a tak som len sledoval Lucreziu a čakal, kým sa domodlí. Pery sa jej nemo pohybovali, sústredene vražtila obočie. Napokon otvorila oči a usmiala sa na mňa. „Panna Mária vypočuje naše modlitby,“ vyhlásila sebaisto. „Neboj sa, Cesare.“

Pri jej nevinnej detskej oddanosti sa mi na tvári zjavil úsmev. „Ak to vravíš ty, musí to byť pravda.“



PRVÁ ČASŤ

# ROD BORGIOVCOV



*Rím*  
*august 1492 – október 1493*





## Prvá kapitola

# MADDALENA

*Rím, august 1492*

Zvony Chrámu svätého Petra – vlastne všetky zvony v Ríme – nepretržite vyzváňali a oznamovali smrť pápeža. Inocentov odchod však neprekvapil. Svätého Otca už dlhšie kvárila vážna choroba a horúce sparné leto si na ňom určite vybralo daň – rovnako ako na iných ľuďoch z preplnených ulíc Ríma, Boh im žehnaj.

Nestretávala som sa s jeho svätosťou priamo – som len obyčajná slúžka –, ale všetci vo Vatikáne vedeli, že mnoho dní trpel ťažkou chorobou a neustupujúcou vysokou horúčkou. Všetci sme počuli chýry o tom, ako Svätý Otec veril, že pitie krvi mladých chlapcov mu prinavráti zdravie, a že jeho lekár mu ju zaobstaral. Nikto nevedel, či je ten príbeh pravdivý, no lekára jeho svätosti vídali, ako celý týždeň nosí do komnaty svojho pána čašu s akousi tekutinou.

No či už bol vinný z takého strašného skutku, alebo nie, bol to pápež a mne neprináležalo spochybňovať skutky Kristovho zástupcu na zemi. Keď som začula zvony, vybrala som sa rovno do kaplnky pre služobníctvo a pomodlila sa zaňho, aby sa mu pri nebeskej bráne dostalo od jeho predchodcu, svätého Petra, uvítania hodného najvyššieho Božieho služobníka.

Cestou z kaplnky som natrafila na Federica Lucciho, kormorníka, ktorý bol zo všetkých ostatných sluhov mojím najlepším priateľom. Bol ku mne milý, a keď som sem nastúpila,

pomáhal mi naučiť sa všetky povinnosti a zorientovať sa v obrovskom paláci. Oboznamoval ma aj so všetkými klebetami. Myslel si, že neviem, ako na mňa upiera oči, keď sa nepozerám, no mal také pekné svetlohnedé oči, že mi to neprekážalo. „Môžeš ísť so mnou,“ povedal namiesto pozdravu.

„A kam?“ spýtala som sa a pridala do kroku, aby som mu stačila.

„Do Sixtínskej kaplnky. Musí sa upratať a pripraviť na konkláve. Povedali mi, že si na to môžem prizvať akýchkoľvek sluhov, ktorých budem potrebovať.“

Srdce mi poskočilo od radosti. Pôjdem na miesto, kde sa bude konať najbližšie konkláve. Budem v tej istej budove, keď sa bude voliť ďalší pápež. Keď sa bude písať história. A ja budem svedkom. Čo viac som si mohla priať, keď som prišla do Svätého mesta?

Drahý strýko Cristiano – nech jeho duša odpočíva v pokoji, Pane – mi často vravieval: *Boh si vždy nájde cestu*. Sám bol kňazom a bol by hrdý, keby videl, že slúžim v dome Svätého Otca. Kiežby som mu mohla povedať, že budem istým spôsobom prítomná pri voľbe nového pápeža. Možno to bola Božia vôľa, ktorá ma priviedla do Ríma, čo mi umožnilo vidieť jeho pôsobenie prostredníctvom svätej cirkvi. Rýchlo som sa prežehnala a znovu sa sústredila na Federica.

„Takže veľká úloha?“ spýtala som sa. „Príprava kaplnky?“

Federico zapískal pomedzi zuby. „Veru tak. Všetkých kardinálov tam zavrú na celé dni, možno dokonca týždne, aj keď si zrejme prinesú svoj obľúbený nábytok, veci a tak. Budú spať, jesť a kadiť na rovnakom mieste, kým sa nedohodnú na novom pápežovi.“

Prežehnala som sa nad toľkým rúhaním. „Ale istotne ich povedie Boh,“ vyhlásila som, keď sme prišli k ťažkým dreveným dverám vedúcim do kaplnky. „Nemajú sa na novom pápežovi *dohodnúť*, majú načúvať a čakať na Boha, kým im neoznámi svoju vôľu, si? A tomu, koho si Boh vyberie, musia dať všetci svoj hlas.“

Vošli sme do kaplnky a mňa sa zmocnil úžas. Ešte nikdy som tu nebola. Steny zdobili najkrajšie a najpestrejšie maľby, aké som kedy videla. Znázorňovali scény z Biblie a postavy vyzerali tak živo, akoby mohli kedykoľvek zostúpiť a začať sa s nami rozprávať. V jednoduchom vidieckom kostole, kam som chodila na omše, nič také nebolo, a odkedy som prišla do Vatikánu, nemala som príležitosť dostať sa do skutočne noblesných komnát. Aj keby som mala, neodvážila by som sa ostať tak dlho, aby som si poobzerala maľby či osobné cennosti kardinálov. Teraz sa mi však konečne naskytna šanca. Podišla som k jednej zo scén tak blízko, ako som si trúfala. Znázorňovala pokušenie Krista. Stál spolu s diablom na vrchole chrámu uprostred obrazu a hľadel dolu na davy ľudí, ktorým by mohol vládnuť. Žasla som nad tým, ako sa šaty ľudí v zástupe krčili a vlnili, akoby boli zo skutočnej látky; nad detailom zlatej výšivky na rúchu kňaza; nad štruktúrou pokožky a vlasov, ktoré boli také presvedčivé, že som sa ich chcela dotknúť a uistiť sa, či je to skutočne len maľba; nad tým, ako sa hlavy a končatiny postáv skláňali a ohýbali, akoby sa skutočne pohybovali. Keď som zdvihla zrak, zbadala som modrý strop posiaty zlatými hviezdami, akoby som hľadela na samotné nebesia.

Federico stál niekoľko krokov odo mňa a krútil hlavou, no usmieval sa. „Tomu, koho si Boh vyberie,“ zopakoval a vtiahol ma späť do rozhovoru. „Zabudol som, že si v Ríme len krátko, *mia dolce* Maddalena. Čoskoro zistíš, ako Vatikán skutočne funguje.“

## Druhá kapitola

### CESARE

*Rím, september 1492*

Arcibiskupský plášť z purpurového zamatu a purpurové hodvábne rúcho boli v rímskych horúčavách príšerne nepohodlné. Dokonca aj posediačky v tieni lodžie v bujnej záhrade na dvore u matky som sa cítil ako v pekelnom ohni – a zrejme by som sa aj mal v ňom piecť, keďže som si dovoľil nosiť arcibiskupské rúcho napriek tomu, aký život som viedol. Ak mi to Všemohúci bude chcieť vyčítať, poprosím ho, aby zvalil vinu na môjho slávneho otca, pomyslel som si a podráždene si odťahol golier od krku. Len čo zasadol na svätopeterský stolec, nemárnil čas a udelil mi svoj starý titul arcibiskupa. A tak sa zo mňa stal arcibiskup z Valencie.

Zdalo sa však, že Boha netrápi pokrytectvo jeho služobníkov, súdiac podľa toho, čo som za tie roky videl v Ríme aj inde v Taliansku. Keby sa rozhodol, že ich za to potrestá, mal by pred sebou veľmi dlhý zoznam, kým by sa dostal až ku mne.

Kým som sa v hlave boril s týmito temnými myšlienkami, oči mi zakryl pár studených rúk. „Lucrezia,“ povedal som a usmial sa, len čo som začul jej typický chichot. Chytil som ju za ruku a stiahol si ju do lona.

„Cesare, *germà*,“ povedala po katalánsky, ako sme sa doma vždy rozprávali, a pobožkala ma na líce. „Možno je dobré, že si sa nakoniec nestal bojovníkom, pretože som sa k tebe prikradla, a ty si si to ani nevšimol!“